

Advies ARS op Sociale Agenda Alphen aan de Rijn – december 2025

1. Algemeen

De Adviesraad Samenleving Alphen aan de Rijn (ARS) heeft met veel waardering de Sociale Agenda “Samen leven, Samen bouwen” van Alphen gelezen. Inhoudelijk een sterk en samenhangend verhaal: geen beleidsnotitie maar een handelingsperspectief met een agenda voor “wat we te doen hebben”. Het feit dat gekozen is voor een integrale benadering van drie thema’s Bestaanszekerheid, Kansengelijkheid en Gezond leven in een gezonde leefomgeving getuigt van een sterke visie. Het zorgt ervoor dat de noodzakelijke verbindingen voor een krachtig sociaal domein worden gemaakt. Als de gemeente waarmaakt wat ze hebben opgeschreven, kun je als inwoner van Alphen in 2030 blij en trots zijn dat je in deze gemeente woont.

2. Aandachtspunten

2.1 Samenredzaamheid

Samenredzaamheid (Samenwerking van Gemeente met zorgpartijen, andere partijen in de sociale basis, het medisch domein, vrijwilligersorganisaties, mantelzorg en woningbouwcorporaties) is het mantra van deze sociale agenda. Dat is een goede ontwikkeling. Wel wil de ARS waarschuwen dat het niet zo is dat Samenredzaamheid er gewoon is, vanzelf ontstaat en daarmee ingezet kan worden. Het vraagt gerichte investering in een sterke sociale basis op tal van terreinen:

- Goed toegankelijke, aantrekkelijk ingerichte buurthuizen om elkaar te ontmoeten.
- Het opzetten van buurtraden waarmee tevens de burgerparticipatie versterkt wordt
- Investeren in meer professionele welzijnswerkers (opbouwwerkers, jongerenwerkers, POH Sociaal en POH jeugdhulp.
- Investeren in het gebruikmaken van ervaringsdeskundigen, vrijwilligers, goede mantelzorg, respijtzorg e.d. (Wellicht aangestuurd vanuit één organisatie zoals dat in Gouda gebeurt voor ervaringsdeskundigen, vrijwilligers en mantelzorg)
- Naast vrijwilligers ook bewonersinitiatieven stimuleren en ondersteunen.

2.2 Samenwerking

Het ontwikkelen van netwerken en concrete samenwerking tussen gemeente met allerlei partners en tussen partners onderling is een kritiek succesfactor in het verhaal. Om te voorkomen dat het blijft hangen in een intentie, is het te adviseren dat de gemeente in allerlei (nieuwe) subsidies en contracten ook samenwerking als een afgesproken prestatie opneemt, Dan zijn partijen aanspreekbaar (en zo je wilt) afrekenbaar op hun samenwerkingsgedrag en resultaten.

2.3 Zorg

Op het gebied van zorg is terecht veel aandacht voor jeugd en voor gezonde leefstijl. We missen echter een stevige verbinding met de bredere zorg. Het is niet te verwachten dat alleen samenredzaamheid grote maatschappelijke vraagstukken (ook in Alphen) op het gebied van onder meer vergrijzing, dementie, eenzaamheid, mentale gezondheid gaat oplossen. Nou zegt de sociale agenda dat ook niet, maar de ARS vindt wel dat de relatie tussen het sociaal domein en deze zorgvraagstukken weinig is uitgewerkt en concreet wordt gemaakt. De afspraken die landelijk én regionaal zijn gemaakt in het kader van IZA/AZWA komen helemaal niet aan de orde in de sociale agenda.

2.4 Regie

De Sociale agenda geeft aan een document te zijn dat niet in beton gegoten is. Het is gemaakt om de komende jaren te leven en de beweging levend te houden. Vanwege dit uitgangspunt en gezien het grote aantal beschreven inspanningen adviseren we een regisseur/regiegroep in te stellen die regie houdt op de agenda en de voortgang bewaakt.

2.5 Inwonersperspectief

De hierboven omschreven aanpak stelt tevens hoge eisen aan hoe de gemeente het proces inricht en leidt vanuit het perspectief van de inwoners. Naast de betrokkenheid van de Jongerenadviesraad en de ARS is verdere kennis van en inzicht in het inwonersperspectief onontbeerlijk. Goed dat de wethouder in de inleiding zegt “in gesprek te willen blijven”. Dat geldt ook voor paragraaf 3.1 waarin de gemeente een nieuwe manier van werken propageert door inwoners, maatschappelijke partners en ondernemers actief te betrekken en aan te sluiten bij de leefwereld van inwoners. Dit moet nog wel verder uitgewerkt worden. Wat ons betreft kunnen de door ons geadviseerde buurtraden hier een rol in spelen.

2.6 Tellen en Vertellen

Het document tellen en vertellen is een goede aanvulling bij de sociale agenda. Meten is weten. De ARS wil echter wel de aandacht vragen voor de context van de getallen. Zorg voor de juiste definities en omschrijvingen die bij de getallen horen, zodat de betekenis van de getallen voor iedereen duidelijk en gelijk is. Ook vindt de ARS dat dat beschikbaar moeten zijn per gebied, wijk en buurt

2.7 Financiën

In de Sociale agenda meldt de gemeente dat ze gemaakte financiële afspraken wellicht moeten herzien om te investeren in een sterke sociale basis. Dit past goed bij de opzet van de agenda. Onduidelijk voor ons is de financiële haalbaarheid van de sociale agenda in tijden van forse bezuinigingen. De ARS adviseert hier duidelijkheid over te verschaffen.

2.8 Gebied/kern wijk/buurt

In dit document wordt nauwelijks aandacht besteed dat beleid/maatregelen in het sociaal domein gedifferentieerd mag en soms moet zijn. De cijfers moeten daarin sturen in zijn.

N.B. In de Sociale agenda worden voor de ARS twee namen gebruikt Adviesraad Sociaal Domein en Adviesraad Samenleving. Adviesraad Samenleving is de juiste.